

Kapitola **Paranoia**

úsek

text

Paranoik očekává, že mu ostatní chtějí ublížit. Pokud hrozí, že by se toto očekávání nesplnilo, pocítuje to AA paranoika jako bolest, které se chce pokud možno vyhnout. Proto člověk, který paranoikovi dokazuje, že není jeho nepřítelem, mu tím současně ubližuje.

V zásadě kdokoli, kdo mohl být dosud pro paranoika neutrální, jakmile mu začne vymlouvat jeho fobie, zraňuje jeho AA.

Paranoikovi by paradoxně udělalo radost, pokud by se jeho očekávání naplnilo. Kdyby ten, koho podezřívá, mu podle paranoikova očekávání ublížil.

Vzhledem k tomu, že se jedná o zacyklenou zpětnou vazbu, není zřejmé, zda se paranoik může uzdravit.

Problém neoprávněného obviňování s sebou nese ještě další bolest, v případě uznání, že podezření bylo nespravedlivé, a totiž pocit viny vůči onomu člověku.

Pocit viny by mohl být v terminologii AA popsán jako bolest z poznání chybného modelu. Tedy laicky řečeno:

"Nejen, že to ten zloděj neukradl, ale ke všemu to vůbec nebyl zloděj."

Jak by tedy měla probíhat léčba paranoika? Je to ideální zkušební kámen pro léčbu narušeného AA.

Vycházejme při formulování úlohy z hypotézy, že paranoik má jen jeden antecepční aparát. (Mohlo by to být komplikováno situací s rozštěpenou osobností, ale to teď nebudeme uvažovat).

Jeho AA zařazuje většinu dějů do kategorie, kdy mu okolí chce nějak uškodit. Bylo by tedy třeba umožnit paranoikovu AA, aby se trénoval v antecepci něčeho, co s jeho osobou nesouvisí. V podstatě ideální by bylo se zabývat nějakou věcí, která už nelze změnit, jako třeba část dávnější historie, o níž paranoik moc neví. Jeho úkolem bude si přečíst kousek, a zkusit uhodnout, jak to dopadlo.

Poté, co si paranoik zvykl na odhadování dějů, které s ním nijak nesouvisely v dávné historii, je možné přejít na děje z historie nedávné, ale zato z míst velmi vzdálených pobytu paranoika. Dále se lze opatrně v místě cvičného příběhu přibližovat k paranoikovu místu pobytu.

Poté, co si paranoikův AA zvykl na to, že řada dějů se odehrává mimo jeho vliv, může terapie opatrně přistoupit k tréniku, v němž se bude rozlišovat, která ze současných událostí se k paranoikovi vztahuje, a která nikoli.

Je vhodné zdůraznit, že řada událostí se skutečně k paranoikovi bezprostředně vztahuje, že se v tom nemýlí. Nicméně řada jiných se k němu nevztahuje.

Pokud má paranoik nějakého nepřítele, tak ten se jej bude snažit zahlit pozorováním věcí, které s ním nemají souvislost. Proto je pro paranoika životně důležité naučit se rozeznávat, co na něj vliv má, a co nikoli.

úsek

text

Je zřejmé, že při této metodě musí získat paranoik důvěru k terapeutovi. Pokud by se ani to nedařilo, bude třeba vyjít pouze z téze o nepříteli, který se jej snaží zahltit, a paranoik se může bránit jedině tak, že se tréninkem naučí rozlišovat, co se jej týká, a co ne.

Závěr

Návrh na léčbu paranoie cvičením antecepčního aparátu je zatím pouze teorie. Je na odbornících v psychiatrii, aby to vyzkoušeli pod lékařským dohledem.